

Tlačová správa

13.11.2023

v Bratislave

PreDemokraciu.sk

info@predemokraciu.sk

VLÁDA CHCE ROZDELIŤ OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ A DOSTAŤ JU POD KONTROLU. PROTI NEPOHODLNÝM MIMOVLÁDKAM IDE BOJOVAŤ PODĽA ORBÁNOVHO RECEPTU

Vyhlásenie Občianskej platformy pre demokraciu k predloženému návrhu Programového vyhlásenia

Zriadenie novej štátnej agentúry na prerozdeľovanie dotácií neziskovému sektoru, kádrovanie mimovládok, obmedzovanie zdrojov príjmov zmenou v daňovej asignácii, či štátom organizované "verejné konzultácie" o politických otázkach. To všetko od roku 2010 zaviedol Viktor Orbán v Maďarsku a teraz to navrhuje Vláda SR vo svojom pripravovanom programovom vyhlásení. Cieľom týchto návrhov je podľa Občianskej platformy pre demokraciu rozdeliť občiansku spoločnosť, pričom poslušné mimovládky bude vláda odmeňovať dotáciami a nepohodlné bude prenasledovať a obmedzovať ich činnosť.

- Podľa programového vyhlásenia je "vláda pripravená finančne podporiť mimovládne organizácie vykonávajúce verejnoprospešnú činnosť, napr. v oblasti sociálnej, humanitárnej, environmentálnej, vzdelávacej, športu a pod."

Občianska platforma pre demokraciu upozorňuje, že v právnom štáte, kde je ústavne garantovaná sloboda združovania, **nemá štát kádrovať**, čomu sa občania a ich organizácie majú venovať a čomu nie a preferovať jednotlivé účely verejnoprospešnosti pred inými.

Tlačová správa

13.11.2023

v Bratislave

PreDemokraciu.sk
info@predemokraciu.sk

Ak mimovládne neziskové organizácie dodržiavajú ústavu a zákony, tak štát nesmie robiť žiadne rozdiely medzi tými, ktorí sa venujú sociálnym službám, zdravotníctvu, charitatívnej pomoci, vzdelávaniu, ochrane životného prostredia, ľudským právam, či boju proti korupcii. **Diskriminácia mimovládnych neziskových organizácií na základe predmetu ich činnosti či subjektívneho rozhodnutia o ich "ušľachtilosti" je v každej demokratickej spoločnosti absolútne neprijateľná.**

- Vláda vo vyhlásení navrhuje vznik "štátnej agentúry pre pomoc neziskovému sektoru, udeľujúcej krátkodobé aj dlhodobé granty. Cieľom je podporiť tú časť občianskeho sektora, ktorá sa reálne zaujíma o zlepšenie života v krajine."

Podľa Platformy pre demokraciu **nie je potrebné zakladať novú "štátnu agentúru"**, ale sfunkčniť a stransparentniť existujúce zdroje, prípadne po vzore Nórskeho fondu alebo projektu EU CARE vytvoriť efektívny systém rozdeľovania verejných zdrojov prostredníctvom existujúcich nadácií s bohatými skúsenosťami v oblasti efektívneho riadenia a rozdeľovania zdrojov do mimovládneho sektora.

Už dnes predstavujú **dotácie pre mimovládne organizácie z rozpočtov štátu a samospráv viac než 250 mil. eur ročne** a tvoria viac ako tretinu ich celkových príjmov. Vzhľadom na **administratívnu náročnosť poskytovania dotácií sú však tieto v praxi často nedostupné pre tisíce dobrovoľníckych MVO**, ktoré gro svojich malých príjmov získavajú z príspevkov členov, zbierok či daňovej asignácie. Tá je pritom významným zdrojom príjmov pre viac než 17-tisíc organizácií. Preto nie je žiadúce nahradiť spontánnu, decentralizovanú a nepriamu podporu prostredníctvom daňovej asignácie novou centralizovanou "štátnou agentúrou". Ministerstvá ako orgány štátnej správy majú už dnes vlastné dotačné programy, ktoré je možné navýšiť.

Tlačová správa

13.11.2023

v Bratislave

PreDemokraciu.sk
info@predemokraciu.sk

Podľa mimovládnych organizácií má toto opatrenie za cieľ len rozdeliť občiansky sektor a kádovať organizácie.

- Ďalším opatrením majú byť “transparentné pravidlá financovania mimovládnych organizácií.”

Už v súčasnosti existujú **dostatočné nástroje na kontrolu transparentnosti financovania mimovládok**, vrátane zverejňovania výročných správ s podrobnými informáciami o zdrojoch príjmov a účele použitia finančných prostriedkov.

Jasné pravidlá transparentnosti má aj daňová asignácia, dotačné schémy a zdroje zo štátnych fondov.

Príjem a použitie finančných zdrojov sú kontrolované daňovými úradmi, keďže organizácie musia viesť účtovníctvo a podávať daňové priznania. Rovnako sa na nich vzťahujú regulácie týkajúce sa zákazu prijímania hotovostných platieb nad istú sumu a regulácia v oblasti zamedzení prania peňazí z nelegálnych zdrojov a všetky trestnoprávne predpisy v tejto oblasti, ako na iné súkromné subjekty. Podľa odborníkov tak nielenže existujú jasné pravidlá, ale **ministerstvo vnútra, pod ktoré agenda kontroly mimovládnych organizácií patrí, neviduje podnety, ktoré by preukazovali nezákonnú činnosť.**

- Vláda chce pripraviť aj “návrh na zjednodušené zakladanie jednoduchých občianskych združení. Pre najjednoduchšiu formu občianskeho združenia by mala platiť okamžitá online registrácia (po zaplatení príslušného poplatku). Pôjde o typ organizácií bez vlastného účtovníctva (prípadne finančné operácie bude realizovať donori).”

Tlačová správa

13.11.2023

v Bratislave

PreDemokraciu.sk
info@predemokraciu.sk

Súčasnú nastavenie zakladania občianskych združení je podľa Platformy postačujúce. Ak by však mali v rámci týchto úprav vzniknúť **nové inštitúty na správu súkromného majetku typu zvereneckých fondov, predstavitelia Platformy dôrazne odmietajú ich zmiešavanie s neziskovým prostredím**, ktoré je definované verejnoprospešným účelom a ich zavádzanie prostredníctvom novely nadačného zákona.

Upozorňujú zároveň, že nakoľko mimovládne neziskové organizácie slúžia na realizáciu ústavného práva na združovanie občanov v záujme ochrany ich práv a záujmov, **občania a občianky združené v týchto organizáciách nemajú byť riadené donormi, ale sa majú slobodne rozhodovať** o tom, aké aktivity a záujmy vo verejnom priestore realizujú a reprezentujú.

- Podľa programového vyhlásenia sa vláda "zasadí o obnovenie spoločenského dialógu na celoštátnej úrovni vrátane posilnenia jeho inštitucionálneho rámca. Uskutočňovaniu kľúčových rozhodnutí bude predchádzať konkrétna forma verejných konzultácií."

Posilňovanie nástrojov participácie verejnosti na tvorbe verejných politík je ušľachtilý cieľ, ku ktorému sa dá napríklad prispieť tak, že **vláda a parlament nebudú obchádzať legislatívny proces**, budú sa využívať nástroje hromadnej pripomienky v medzirezortnom pripomienkovom konaní a zároveň sa transparentným spôsobom umožní verejnosti pripomienkovať zákony predkladané poslancami priamo do NR SR.

Platforma vláde pripomína, že **v legislatívnom procese sú nové Pravidlá participácie, ktoré už prešli medzirezortným pripomienkovým konaním** a pre splnenie tohto bodu programu stačí, aby ich vládna koalícia schválila. Ďalšou možnosťou je podľa Občianskej platformy zníženie limitu potrebného na prerokovanie občianskych petícií v NR SR z aktuálnych 100-tisíc na 50-tisíc podpisov.

Tlačová správa

13.11.2023

v Bratislave

PreDemokraciu.sk
info@predemokraciu.sk

Takéto návrhy vítame a budeme pozorne sledovať, či ich vláda a parlament presadia do praxe a veríme, že aj vymenované sporné body pripravovaného programového vyhlásenia vlády prejdú transparentným pripomienkovacím procesom.

Kontakt pre médiá:

Katarína Batková, info@predemokraciu.sk, 0907457710

Michal Kišša, 0917 429 985

Občianska platforma pre demokraciu

O Platforme pre demokraciu:

Občianska platforma pre demokraciu je neformálnou platformou viac než 50 občianskych iniciatív a mimovládnych neziskových organizácií, ktorá sa chce aktívne podieľať na ochrane a rozvoji občianskej spoločnosti na Slovensku. Princípami nášho fungovania sú dobrovoľnosť, partnerský prístup, demokratické rozhodovanie, pluralita, osobná občianska angažovanosť a povzbudzovanie k nej, solidarita a subsidiarita.

PLATFORMA

PRE DEMOKRACIU

#PVU #TLAČOVÁSPRÁVA

#OBČIANSKASPOLOČNOSŤ